



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

KABINET MINISTRA

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 16 50

F: 01 478 16 99

E: gp.mnz@gov.si

www.mnz.gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje

gp.ukom@gov.si

Številka: 092-502/2014/2

Datum: 25. 9. 2014

Zadeva: Predlagam. vladi predlog št. 6030: Politična odgovornost funkcionarjev
Zveza: vaš dopis št. 092-242/2014/1 z dne 9. 9. 2014

V zvezi s predlogom št. 6030, ki se nanaša na predlog, da se uredi politična odgovornost zaradi kršenja človekovih pravic poslancev oziroma funkcionarjev na način, da oseba, kateri je politična odgovornost dokazana, ne more biti več poslanec oz. funkcionar v državni ali v javni upravi, v okviru svojih pristojnosti posredujemo naslednji odgovor:

V Republiki Sloveniji je funkcionar oseba, ki pridobi mandat za izvrševanje funkcije s splošnimi volitvami (na primer poslanec, župan), oseba, ki pridobi mandat za izvrševanje funkcije izvršilne (minister, državni sekretar) in sodne oblasti z izvolitvijo ali imenovanjem v Državnem zboru Republike Slovenije ali predstavniskem telesu lokalne skupnosti ter druge osebe, ki jih skladno z zakonom kot funkcionarje izvolijo ali imenujejo nosilci zakonodajne, izvršilne ali sodne oblasti. Praviloma posamezna področja oziroma izvrševanje posameznih funkcij urejajo področni zakoni, tako na primer zakon o poslancih, zakon o vladi, zakon o Računskem sodišču, zakon o sodniški službi.

Enako kot za vse državljane velja tudi za funkcionarje osnovna temeljna človekova pravica, zapisana v 27. členu Ustave Republike Slovenije, in sicer, da kdor je obdolžen kaznivega dejanja, velja za nedolžnega, dokler njegova krivda ni ugotovljena s pravnomočno sodbo.

Veljavna ureditev že sedaj ureja oblike odgovornosti funkcionarjev, kot na primer:

- postopek ugotavljanja odgovornosti predsednika republike pred Ustavnim sodiščem. Ustavno sodišče lahko v postopku ugotovi utemeljenost obtožbe in v tem primeru tudi odloči, da predsedniku republike preneha funkcija. Predsednik republike je za kršitev ustave ali hujše kršitve zakona pri opravljanju funkcije odgovoren pred Ustavnim sodiščem, pred rednim sodiščem pa je predsednik republike odgovoren tudi ob morebitni kršitvi ustave in zakonov zunaj svoje funkcije. V kazenskem postopku se predsednik republike ne more sklicevati na imuniteto, ker mu jo ustava ne priznava;
- postopek ugotavljanja odgovornosti predsednika vlade in ministrov pred Ustavnim sodiščem. Ustavno sodišče obravnava obtožbo tako, kot je določeno za obtožbo predsednika republike;
- postopek interpelacije o delu vlade ali posameznega ministra. Namen interpelacije je v tem, da se začne razprava o politični odgovornosti vlade kot celote ali posameznega ministra ter glasuje o njihovi odgovornosti. Pri tem se glasovanje lahko konča tudi z izrekom nezaupnice oziroma s prenehanjem funkcije;
- nezaupnica vladi;
- ugotavljanje individualne kazenske odgovornosti v kazenskem postopku (upoštevaje ustavno določeno imuniteto pri funkcionarjih, ki imuniteto imajo);

- ugotavljanje individualne materialne odškodninske odgovornosti funkcionarja. Na podlagi 26. člena ustave ima namreč vsakdo pravico do povračila škode, ki mu jo v zvezi z opravljanjem službe ali kakšne druge dejavnosti državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil s svojim protipravnim ravnanjem stori oseba ali organ, ki tako službo ali dejavnost opravlja. Oškodovanec ima pravico, da v skladu z zakonom zahteva povračilo tudi neposredno od tistega, ki mu je škodo povzročil.

Nenazadnje pa je funkcionar pri opravljanju funkcije časovno vezan na mandat, po poteku mandata pa se na novih volitvah ponovno odloča o primernosti kandidata za opravljanje funkcije. Razen z zakonom predpisanih postopkov ugotavljanja odgovornosti torej njihovo odgovornost ugotavljajo in ocenjujejo tudi volivci na volitvah.

Zakonodaja eksplicitno ne definira politične odgovornosti, kot tudi ne objektivne odgovornosti funkcionarjev, vendar pa je glede na možne sankcije v zvezi z nezakonom, nepravilnim, neučinkovitim ali drugim krivdnim delom funkcionarjev možno ugotoviti, da praksa priznava objektivno odgovornost kot del politične odgovornosti. Za razliko od formalnih procesnih predpostavk za ugotavljanje politične objektivne odgovornosti (na primer kolektivna in individualna odgovornost vlade oziroma posameznega funkcionarja), ki so že določene v ustavi in zakonih, so vsebinske predpostavke za uveljavljanje politične odgovornosti stvar presoje v konkretnih političnih ravnanjih in dogodkih. Politične sankcije se ob tem izrazijo v specifičnih političnih oblikah npr. kot javna kritika, pritiski na funkcionarja, da odstopi, neizvolitev, neimenovanje na drugo funkcijo, razrešitev. Nekatere politične sankcije so tako opredeljene že v ustavi ter zakonodaji, nekatere pa so prepuščene posameznemu funkcionarju ali kandidatu za funkcionarja v okviru ustavno dopustnih kriterijev.

Poleg navedenih institutov za ugotavljanje odgovornosti opozarjamo še, da je na spletni strani ministrstva dostopen Kodeks ravnanja javnih uslužbencev (Uradni list RS, št. 8/01), v zvezi s katerim je vlada ob obravnavi sprejela določene sklepe, ki so prav tako objavljeni v Uradnem listu, in s katerimi se je med drugim zavezala, da bo kodeks smiselno uporabljala tudi za ministre in druge funkcionarje.

S spoštovanjem,

Koprivnikar Boris
minister

Poslano:

- naslovniku po e-pošti